

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İlk olarak Çin'in Wuhan kentinde tespit edilen ve birçok ülkeyi etkisi altına alan Koronavirüs salgını hızla yayılmaya devam ediyor.Koronavirüsten en çok etkilenen yerlerin toplu yaşam alanları olduğu bilinmektedir.Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilen bu süreçte en çok etkilenen yerlerin başında ise cezaevleri gelmektedir.Türkiye cezaevlerinde pandeminin getirdiği zorlu yaşam bilinirken yapılan çeşitli araştırmalarda bu süreçte hak ihlallerinin de arttığı görülmüştür.Cezaevlerinde tutukluların en zaruri ihtiyaçları dahi karşılanmazken mahpuslar her gün disiplin cezaları,hakaret ve baskıya maruz kalmaktadırlar.Türkiye cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin tespit edilmesi,bu noktada çözüm bulunması, baskı,işkence gibi keyfi uygulamaların önüne geçilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

①

Hüseyin KAÇMAZ
Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Çeşitli raporlara da yansıyan cezaevlerinin genel durumu giderek daha vahim bir hal almaktadır.Yaşanan hak ihlallerinin yerinde incelenmesi için bu anlamda Meclis Araştırma Komisyonu kurulması ve bu hak ihlallerinin önüne geçilmesi elzemdir.Türkiye cezaevlerinde yaşanan ve Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST), 15-30 Eylül tarihleri arasında 114 farklı cezaevinde yaşanan hak ihlalleri raporuna yansıyan bazı hak ihlalleri şu şekildedir:

- 1-Bazı hapishanelerde Kovid-19 vakası olmamasına rağmen koğuş değişikliği taleplerinin reddediliyor.
- 2- Mahpuslar yaşadıkları sorunlara itiraz ettiklerinde infaz koruma memurları tarafından disiplin cezası ile tehdit ediliyorlar.
- 3-Açlık grevindeki mahpusların istekleri dışında kaldıkları hapishanelerden uzak şehirlere sürgün edildikleri, ringlerde uzun mesafe seyahat etmenin koronavirüs bulaş riskini arttırıyor.
- 4-Salgınla ilgili şikayetlerini mahpuslar mektuplar üzerinden aktaramadıklarını, mektuplarının sansürleniyor.
- 5-Hapishanelerin normalleşme sürecinden etkilenmediği ve normalleşmeye dönük bir adım atılmadığı görülüyor.
- 6-Açık hapishanelerde çalışan mahpuslara çalıştıkları günlerde bir maske veriliyor.
- 7- Hapishanelerde karantina kaynaklı vardiyalı çalışma sistemi sebebiyle mahpuslara yönelik kötü muamelenin, psikolojik baskının, sözlü ve fiziksel şiddetin arttığı görüldü.
- 8- Ağırlaştırılmış müebbet mahpusların aileleriyle görüş gerçekleştiremediği, diğer mahpuslardan farklı olarak telefon haklarının bu süreçte artırılmadığı tespit edildi.
- 9-Tek başına tutulan ve ortak alanlardan diğer mahpuslar gibi faydalanamayan, sosyalleşme imkânı olmayan mahpusların aileleriyle görüşmelerinin de asgariye inmesinin tecrit koşullarını arttırıyor.

10-Cinsiyet geçiş surecinde olan trans mahpusların hastane sevklerinin durması sebebiyle cinsiyet geçiş surelerine devam edemedikleri, farklı gerekçelerle hormon ilaçlarına erişemedikleri tespit edildi.

11-Bazı kadın mahpusların koronavirüs önlemleriyle birlikte hapishanede beraber kaldıkları 0-6 yaş arası çocuklarını dışarıdaki diğeri ebeveynlerine teslim ettikleri, bu nedenle hem kadın mahpusların hem de çocuklarının olumsuz etkilendiğı görüldü.

12- Bazı açık hapishanelerde mahpus sayısının az olması sebebiyle mahpusların ağıır koşullarda çalıştırıldığı, çalışamayacak durumda olan hasta ve yaşlı mahpusların zorla çalıştırıldığı belirtilmiştir.

Türkiye cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin tespit edilmesi,bu noktada çözüm bulunması, baskı,işkence gibi keyfi uygulamaların önüne geçilmesi amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve talep ederim.

GEREKÇENİN ÖZETİ

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST), 15-30 Eylül tarihleri arasında 114 farklı cezaevinde yaşanan hak ihlallerini raporlaştırmıştır. Tutuklu ve hükümlülerin kendilerine gönderdikleri şikayet mektuplarına yer verilen raporda, cezaevlerinde kapasite sorununun uzun bir süredir devam ettiği belirtilmiştir.

Koronavirüs (Kovid-19) salgının başlangıcında, cezaevlerinde düzenli olarak belli aralıklarla dezenfektan çalışmalarının yapıldığı ancak son dönemde bunların yapılmadığı belirtilen raporda, bazı cezaevlerinde koğuş pencerelerinin küçük olması nedeniyle yeterince havalandırılmadığı, havalandırmaların keyfi olarak geç açıldığı ve erken kapatıldığı, havalandırmanın kapatılmasının temiz hava imkanlarını asgariye indirdiği belirtilmiştir.

Yine kimi cezaevlerinde gardiyanların fiziki mesafe kurallarına uymadan üst araması yaptıklarına değinilen raporda, karantina bölümlerinde kalan tutuklulara gazete, radyo, TV, kitap, semaver gibi temel ihtiyaçlarının verilmediği, tutuklulara temizlik malzemelerinin çok sınırlı verildiği, kimi cezaevlerinde ise fahiş fiyatlarla temizlik malzemelerin satıldığı, salgın korunmak için tutuklulara maske, eldiven ve dezenfektan verilmediği de belirtilmektedir.

Su sıkıntısının cezaevleri genelinde ciddi bir sorun teşkil ettiği belirtilen raporda: “Cezaevlerinde suların kirli aktığı, suların sık sık kesildiği, sıcak suyun sınırlı ve belirli zamanlarda verildiği, verilen yemekler kısıtlı verilirken, tutuklulara verilen yemeklerin kalitesiz ve hijyenden uzak olduğu ve tutuklulara vitamin ve bağışıklık güçlendirici takviyeler sağlanmadığı belirtilen şikayetler arasında yer almıştır.

Hasta tutuklulara da yer verilen raporda: “Hasta, yaşlı ve risk grubuna giren mahpuslar için önlemler alınmadığı gibi, bu mahpuslar önlemlerini kendileri almak zorunda bırakılıyor. Cezaevleri revirlerine doktor çoğu zaman gelmezken, gelen yerlerde düzenli kontroller yapılmıyor. Mahpusların çoğu zaman hastane sevkleri yapılmıyor. Kronik hasta mahpusların hastane sevklerinin uzun zamandır yapılmaması sağlık sorunlarını ağırlaştırıyor. Hastanelere sevki yapılan mahpusların götürüldükleri hastanelerin bulundukları hapishanelerden uzak olması sebebiyle, ringlerde kalma sürelerini ve hastalık riskini artırıyor. Hastaneye gitmek zorunda kalan ağır hasta mahpusların, hastaneden döndükten sonra karantinada tutulduğu ve ihtiyaçlarını tek başına karşılayamayan mahpusların birçok problem yaşadığı, doktor raporları ile gözlem altında kalması gereken hasta mahpuslar, karantina koğuşlarında tek kalmaya devam

ediyor. Bazı hapishanelerdeki karantina koşuşlarının kapasitesinin üstünde mahpus barındırdığı, mahpusların yerde yattığı, ağır hasta mahpusların karantina koşulların olumsuz etkileri sebebiyle sağlık durumlarının daha da kötüleştiği belirtilmiştir.

Salgın sürecinde tutuklulara verilen iletişim cezalarının ertelenmediği belirten raporda, “İletişim cezası sebebiyle mahpusların ailelerini arayamadığı ve bu durumun mahpusları ve aileleri psikolojik olarak olumsuz etkiliyor. Mahpusların aileleriyle açık görüşler yapmak istediği, bu talepleri için başvurular yaptığı fakat açık görüşlerin sağlanmıyor. Mahpusların kaldıkları hapishanelerin, ailelerinin ikamet ettiği şehirlerden uzak olması sebebiyle ailelerin görüşe gelemediği, üç kişilik arkadaş görüş haklarını kullanamadıkları ve bu durum mahpusların görüş hakkını engeller nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Mahpuslara gönderilen kargoları verilmiyor. Aynı koğuşta kalan ve temas halinde olan mahpuslar risk altında olmamalarına rağmen açık spor salonlarına çıkarılmıyor” diye belirtilmiştir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	T. Ham.
2	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal P.
3	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. Koç,
4	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	B. Öztürk
5	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	D. Taşdemir
6	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	F. Kerestecioğlu
7	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	K. Bulbul
8	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Başaran
9	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	N. İpekyüz
10	MEHMET RUŞTU TIRYAKİ	BATMAN	M. Tiryaki
11	FELEKNAS UCA	BATMAN	F. Uca
12	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. Aydemir
13	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	S. Güzel
14	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	H. Özsoy
15	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	G. Paylan
16	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	İ. Taşcier
17	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	R. Tosun
18	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	Ş. Coşkun
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	N. Maçin
20	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş